

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 25 АДАПТИВНІ ТА ДОПОМІЖНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕРГОТЕРАПІЇ

Спеціальність 227 Терапія та реабілітація

Освітня програма «Фізична терапія»

Психолого-природничий факультет

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «Адаптивні та допоміжні технології в ерготерапії» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Терапія та реабілітація, освітньо-професійною програмою «Фізична терапія».

Мова навчання: українська

Розробник: Ольга СОЗОНЮК, доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії РДГУ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії.

Протокол від 24 червня 2025 року №7.

Завідувач кафедри біології,
здоров'я людини та фізичної
терапії

Інна СЯСЬКА

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією психолого-природничого факультету.

Протокол від «26» червня 2025 року № 5

Голова навчально-методичної
комісії
психолого-природничого
факультету

Ірина ТРОХИМЧУК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3,0	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність: 227 «Терапія та реабілітація» Освітній рівень: бакалаврський	Обов'язкова	
Модулів: 1		Рік підготовки: 3	
Змістових модулів: 3		Семестр:	
		6-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Не передбачено		Лекції: (год.)	
		16	
		Практичні (год):	
		14	
		Лабораторні: (год.)	
Загальна кількість годин: 90		Самостійна робота: (год.)	
		60	
Тижневих годин: аудиторних – 4,0 ; самостійної роботи студента – 2,5		Індивідуальна робота: Не передбачено	
		Вид контролю:	
	залік		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета освітнього компонента «Адаптивні та допоміжні технології в ерготерапії» - формування у здобувачів освіти теоретичних знань та практичних навичок щодо використання сучасних адаптивних і допоміжних технологій для підвищення рівня самостійності, мобільності та якості життя осіб з обмеженими можливостями, а також розвитку професійної компетентності в оцінці потреб пацієнтів, підборі відповідних технологічних рішень та їх ефективному застосуванні в ерготерапевтичній практиці.

Освітній компонент «Адаптивні та допоміжні технології в ерготерапії» для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 227 "Терапія та реабілітація" має наступні основні **завдання**:

- Ознайомлення з принципами ерготерапії та її роллю у застосуванні адаптивних технологій.
- Вивчення сучасних допоміжних засобів та пристосувань, що сприяють незалежності у повсякденному житті.
- Опанування методів оцінки потреб пацієнтів та підбору відповідних технологічних рішень.
- Розвиток навичок використання та навчання пацієнтів ефективному користуванню адаптивними пристроями.
- Аналіз етичних, правових та соціальних аспектів впровадження допоміжних технологій.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні набути таких **компетентностей**:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання:

ПР 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

Очікувані результати навчання з освітнього компонента «Адаптивні та допоміжні технології в ерготерапії» для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 227 "Терапія та реабілітація" можуть включати:

- Розуміння теоретичних основ адаптивних і допоміжних технологій, їх класифікації, призначення та ролі в ерготерапії.
- Вміння оцінювати функціональні потреби осіб з обмеженими можливостями та визначати доцільність використання допоміжних технологій.
- Здатність підбирати, налаштовувати та навчати користувачів ефективному використанню адаптивних пристроїв для покращення їхньої незалежності та якості життя.
- Навички інтеграції адаптивних і допоміжних технологій у процеси реабілітації та соціальної адаптації.
- Опанування методів оцінки ефективності застосування адаптивних технологій у реабілітаційній практиці.
- Врахування етичних, правових та соціальних аспектів впровадження допоміжних технологій у професійну діяльність.
- Здатність до міждисциплінарної взаємодії у сфері реабілітації, використовуючи сучасні технологічні рішення для підвищення функціональної незалежності пацієнтів.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи адаптивних та допоміжних технологій в ерготерапії

Тема 1. Вступ до адаптивних та допоміжних технологій.

Загальне поняття про допоміжні та адаптивні засоби, їх класифікація. Поняття про адаптацію, модифікацію та компенсацію. Загальні та специфічні принципи підбору технологій.

Тема 2. Етапи ерготерапевтичного втручання. Інструменти ерготерапії.

Умови успішного ерготерапевтичного втручання. Цілеспрямований характер ерготерапевтичного процесу. Особистісно-орієнтований підхід до надання ерготерапевтичної допомоги. Активна діяльність людини в процесі сприйняття і засвоєння матеріалу. Позитивна мотивація діяльності. Максимальна наочність ерготерапевтичних занять. Взаємодія фахівця з родичами пацієнта. Діагностика, Визначення цілей і завдань. Складання програми ерготерапевтичного втручання. Проведення ерготерапевтичних

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи адаптивних та допоміжних технологій в ерготерапії						
Тема 1. Вступ до адаптивних та допоміжних технологій.	8	2			6	
Тема 2. Етапи ерготерапевтичного втручання. Інструменти ерготерапії.	10	2	2		6	
Разом за змістовим модулем 1	18	4	2		12	
Всього за модуль 1	18	4	2		12	
Змістовний модуль 2. Технології підтримки функціональної активності						
Тема 3. Адаптивні пристрої для мобільності та орієнтації в просторі.	12	2	2		8	
Тема 4. Технології підтримки самообслуговування та незалежного життя.	12	2	2		8	
Тема 5. Ерготерапевтичне оцінювання пацієнтів із порушенням когнітивних функцій.	12	2	2		8	
Разом за змістовим модулем 2	36	6	6		24	
Всього за модуль 2	36	6	6		24	
Змістовний модуль 3. Застосування допоміжних технологій						
Тема 6. Допоміжні і адаптивні прилади в педіатричній практиці.	12	2	2		8	
Тема 7. Інноваційні розробки у сфері допоміжних технологій.	12	2	2		8	
Тема 8. Державне забезпечення допоміжними та адаптивними засобами.	12	2	2		8	
Разом за змістовим модулем 3	36	6	6		24	
Всього за модуль 3	36	6	6		24	
ВСЬОГО	90	16	14		60	

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачено

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачено

8. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви теми	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи адаптивних та допоміжних технологій в ерготерапії.		
1	Оцінка рівня функціональних обмежень.	2
	Всього за модуль	2
Змістовний модуль 2. Технології підтримки функціональної активності.		
2	Практичне ознайомлення з адаптивними пристроями для мобільності.	2
3	Моделювання житлового середовища для людей із порушеннями мобільності.	2
4	Тестування мобільних додатків та пристроїв для альтернативної комунікації.	2
	Всього за модуль	6
Змістовний модуль 3. Застосування допоміжних технологій.		
5	Аналіз ефективності адаптивних та допоміжних технологій у реабілітації.	2
6	Вправи з використанням сучасних адаптивних технологій.	2
7	Розробка індивідуального плану використання допоміжних технологій для пацієнта.	2
	Всього за модуль	6
	ВСЬОГО	14

9. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія розвитку допоміжних технологій у реабілітації.	4
2	Міжнародні та національні стандарти забезпечення осіб з інвалідністю допоміжними технологіями.	4
3	Роль ерготерапевта у процесі впровадження адаптивних технологій.	4
4	Аналіз інвалідних візків: особливості вибору та налаштування.	4

5	Порівняння сучасних моделей протезів та ортезів.	4
6	Допоміжні технології для орієнтації в просторі людей із порушеннями зору.	4
7	Роль 3D-друку в розробці індивідуальних допоміжних пристроїв.	4
8	Система альтернативної та додаткової комунікації (ААС) та її впровадження в ерготерапії.	4
9	Мобільні додатки для людей із порушеннями мовлення, слуху та моторики.	4
10	Методи оцінки ефективності допоміжних технологій у реабілітації.	4
11	Інноваційні нейроінтерфейси та біонічні протези: перспективи розвитку.	6
12	Організація доступного робочого місця для осіб з обмеженими можливостями.	4
13	Глобальні тенденції розвитку допоміжних технологій у світі.	6
14	Роль міждисциплінарної команди у процесі адаптації допоміжних технологій.	4
	Разом	60

10. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Не передбачено

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.

МН1 –словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 –практичний метод (лабораторні заняття);

МН3 –наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анутовання, рецензування, складання реферату);

МН5 –відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

МН6 –самостійна робота (розв'язання завдань);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

12. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ.

МО1 –залік;

МО2 –усне або письмове опитування;

- МО3 – колоквиум
 МО4 –тестування;
 МО5 – командні проекти;
 МО6 – реферати, есе;
 МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
 МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;
 МО9 – захист практичних робіт;

13. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ:

- залік;
- модульний контроль;
- тести;
- виконання практичних робіт;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК 01.	Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.	ПР 04.	Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.	МН 1,2,3,5,6.	МО 1,4,5,7, 8.
		ПР 11	Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності	МН 1,2,3,5,6.	МО 1,4,5,7, 8.
ЗК 12.	Здатність застосовувати знання у практичних	ПР 03	Використовувати сучасну комп'ютерну техніку;	МН 1,3,4,5.	МО 2,4,6,7,8.

	ситуаціях.		знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.		
		ПР 04.	Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.	МН 1,2,3,5,6.	МО 1,4,5,7, 8.
СК 03.	Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.	ПР 04.	Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.	МН 1,2,3,5, 6,7.	МО 1,2,4,7,9.
СК 04.	Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.	ПР 04.	Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.	МН 2,3,5,7.	МО 1,2,4,7,9.
СК 10.	Здатність проводити оперативний, поточний та	ПР 16.	Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів	МН 1,3,4,5.	МО 2,4,6,7,8.

	етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.		їх родин, колег і невеликих груп.		
СК 13.	Здатність навчати пацієнта/опікунів в самообслуговуванні/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.	ПР 14.	Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.	МН 1,3,4,5.	МО 2,4,6,7,8.

14. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	А	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує	Високий (творчий)	відмінно	зараховано

			відповіді, самостійно розкриває власні здібності			
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вмів зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовільно	не зараховано

1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно - продуктивний)	Незадовільно	не зараховано
------	---	--	---	-------------------------------------	--------------	---------------

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювальні форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних завдань; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

15. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Модулі 1 – 3 (залік)

Поточне тестування та самостійна робота, кількість балів				Підсумковий контроль	Сума
Модуль 1	Модуль 2			30	100
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4		
10	10	10	10		
Модуль 3					
Змістовий модуль 3					
T5	T6		T7		
10	10		10		

16. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення дисципліни представлено в системі Moodle та складається:

- Робоча програма навчальної дисципліни, силабус.
- Опорний конспект лекцій.
- Матеріали для практичних занять.

- Завдання до самостійної роботи.
- Завдання для здійснення модульного і підсумкового контролю знань.

17. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Що таке допоміжні та адаптивні технології? Яка їхня роль в ерготерапії?
2. Класифікація допоміжних технологій за функціональним призначенням.
3. Які нормативно-правові документи регулюють забезпечення допоміжними технологіями в Україні та світі?
4. Які основні категорії осіб потребують допоміжних технологій?
5. Методи оцінки функціональних можливостей пацієнтів в ерготерапії.
6. Принципи підбору допоміжних пристроїв відповідно до потреб користувача.
7. Роль ерготерапевта у процесі адаптації допоміжних технологій.
8. Етичні аспекти використання допоміжних технологій у реабілітації.
9. Які основні виклики та перспективи розвитку допоміжних технологій у сучасному суспільстві?
10. Вплив адаптивних технологій на якість життя осіб з інвалідністю.
11. Які існують допоміжні пристрої для мобільності? Наведіть їхню класифікацію.
12. Особливості вибору та налаштування інвалідних візків залежно від стану пацієнта.
13. Які основні види протезів та ортезів застосовуються у реабілітації?
14. Як працюють екзоскелети, і які їхні переваги та обмеження?
15. Які існують адаптивні пристрої для самообслуговування? Наведіть приклади.
16. Сучасні технології "розумного дому" для людей з обмеженими можливостями.
17. Як мобільні додатки можуть допомагати людям із порушеннями слуху, мовлення та моторики?
18. Які технології підтримки орієнтації в просторі застосовуються для осіб із вадами зору?
19. Методи оцінки ефективності використання допоміжних технологій.
20. Які сучасні технології використовуються для відновлення рухових функцій?
21. Використання нейроінтерфейсів у реабілітації: перспективи та виклики.
22. Яка роль віртуальної та доповненої реальності у фізичній та когнітивній реабілітації?
23. Як можна адаптувати робоче місце для осіб з різними видами порушень?

24. Які технології можуть допомогти людям із порушеннями когнітивних функцій?
25. Організація доступного середовища у навчальних закладах та громадських місцях.
26. Які ключові етапи впровадження допоміжних технологій у реабілітаційний процес?
27. Як штучний інтелект використовується у допоміжних пристроях?
28. Глобальні тенденції розвитку допоміжних технологій у світі.

18. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Майкова Т. В., Афанасьєв С. М., Афанасьєв О. С. Ерготерапія: підручник. Дніпро: Журфонд, 2019. 374 с.
2. Швесткова О., Свєцена К. Ерготерапія: підручник. Київ: Чеський центр у Києві, 2019. – 280 с.
3. Чернігівська С. А., Канюка Є. В., Бакурізе-Маніна В. Б. Основи ерготерапії: методичні рекомендації. Дніпро, 2019. 129 с.

Додаткова література:

1. Мазепа М. А., Вовканич А. С., Тиравська О. І. та ін. Зарубіжний досвід викладання ерготерапії // Вісник Запорізького національного університету: зб. наук. статей. Фізичне виховання та спорт. 2017. № 1. С. 137–145.
2. Мазепа М. Сучасна парадигма ерготерапії // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. 2017. № 25(26). С. 174–180.
3. Engel J. M. Physiotherapy and ergotherapy are indispensable. Concrete prescription of remedies – without recourse. Z Rheumatol. 2012. Vol. 71, No. 5. P. 369–380. doi: 10.1007/s00393-011-083.

19. Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Наукова бібліотека РДГУ <http://library.rshu.edu.ua/>
2. Електронний каталог ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://3w.ldufk.edu.ua/>
3. Електронний репозитарій ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/>
4. Сайт української асоціації фізичної терапії: <https://physrehab.org.ua/>
5. Сайт Українського товариства фізичної та реабілітаційної медицини: <http://www.utfrm.com.ua/>
6. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського: Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>